

MEŞALE ADLI ESER ÜZERİNE**Mehmet ÖZDEMİR***

Sözlü kültür evresinde insanlığın en temel kaygısı her yönüyle toplumsal yaşamın ve kültürel mirasın zihin gücüyle aktarımını sağlamaktır. Ancak yazının icadıyla birlikte söz konusu unsurları bünyesinde barındıran farklı ortamlarda, farklı türlerde temayüz eden birtakım yazınsal ürünler vücuda getirilmiştir. Elbette burada birkaç cümle ile özetlenebilecek bir mevzu olmasa da yazılı kültürün en önemli mekânlarından bir tanesi de süreli yayınlardır. Süreli yayınlar çıkarıldıkları dönemlerin en önemli tanıklarındır. Daha ziyade dergi, gazete gibi günümüzde medya araçları olarak adlandırılan süreli yayınlar, pek çok kültürde olduğu gibi Türk toplumsal ve kültürel yaşamına tanıklık eden ve kendisine önemli bir yer edinmiş kıymetli belgelerdir. Süreli yayınlar, Türk sosyokültürel yaşamının, tarihin, edebiyatın *vd.* pek çok alanın çeşitli yazarların kaleminde sunulduğu kıymetli bir arşivdir. Bu arşiv, her zaman geleceğe dönüktür; süreli yayınlar, geleceğin inşasında önemli bir görev üstlenmekte, geçmişin mirasını saklamaktadır. Tanzimat ile birlikte toplumsal yaşamda yer almaya başlayan süreli yayınlar, geçmiş ile bugünü birbirine bağlayan, bugün unutulmuş veya unutulmaya yüz tutmuş ya da sadece hatırası kalan unsurların en önemli meskenidir.

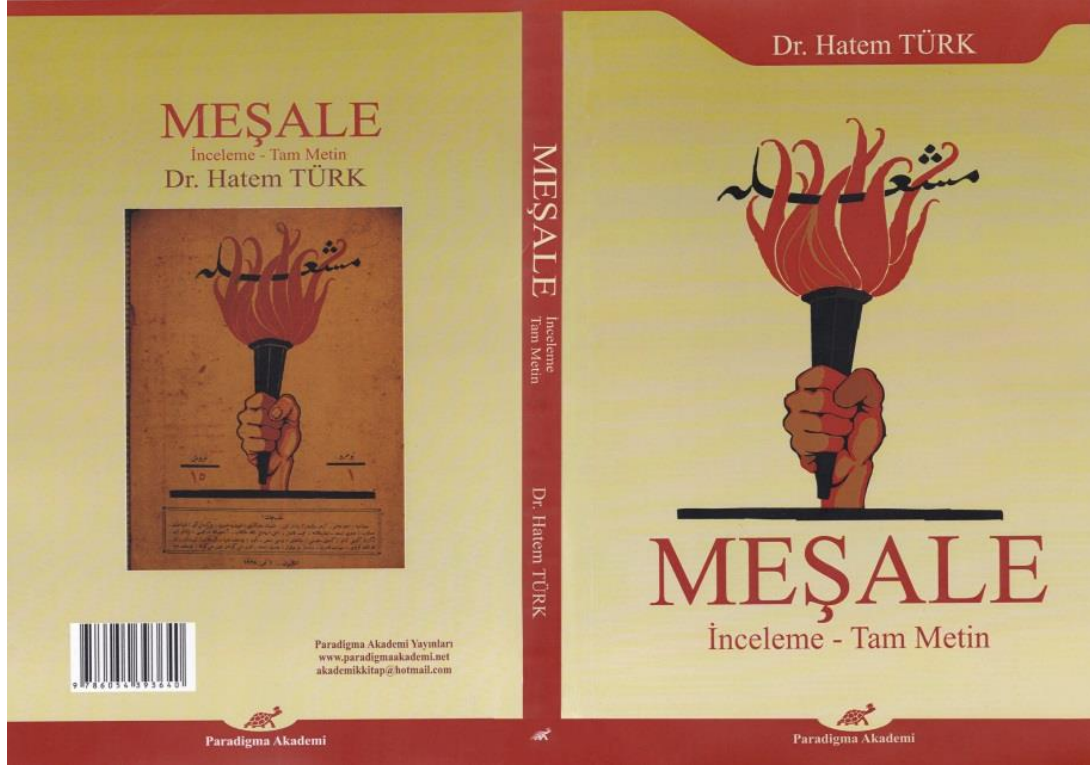
Bu yazıda Giresun Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Sayın Yrd. Doç. Dr. Hatem Türk'ün süreli yayın incelemesi olan *Meşale* isimli kitabının eleştirel tanıtımı yapılmaktadır. Eser hakkında yapılacak değerlendirmelerden önce yazarın süreli yayınlarla olan ilişkisini incelemekte fayda vardır. Çünkü yazar, eğitim hayatı boyunca hem öğrenciliğinde hem de hocalığında süreli yayınları aktif bir şekilde kullanmış hâlen de kullanmaya devam etmektedir. Sayın Türk, 2002 yılında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Ali İhsan Kolcu danışmanlığında *Musavver Muhit, İnceleme ve Edebiyatla İlgili Metinler* başlığıyla yüksek lisansını tamamlamış ve süreli yayın alanında ilk çalışmasına imza atmıştır. Süreli yayınları önemli bir hazine olarak gören yazar, çeşitli sempozyumlarda konuyla ilgili bildiriler sunmuş, ayrıca çeşitli dergilerde önemli makaleler kaleme almış ve yetiştirdiği lisansüstü öğrencilere de yüksek lisans tezlerini süreli yayın üzerine yaptırmıştır. Elbette bu yazıda özgeçmiş yazmak amaçlanmadığı için bu yazıların dökümü verilmemiştir.

---

* Doktora Öğrencisi; Hacettepe Üniversitesi, mehmet_ozdemir@outlook.com.tr.

Çalışmada esas itibariyle yazarın süreli yayınlara bakışı ve daha ziyade *Meşale* üzerinde durulmuştur. Yazar, süreli yayınlara hakkında şu görüşleri paylaşmıştır:

Toplumların uygarlık süreçlerinde süreli yayınların önemli bir yeri vardır. Süreli yayınlardan biri olarak ifade edilen gazeteler, hızlı bilgi ve haber akışı sağlayarak kamuoyunu zinde tutarken dergiler, düşünce, sanat ve felsefe ürünü yazıları okuyucuyla buluşturarak onların eğitim ve gelişmişlik düzeylerine katkıda bulunur (Türk, 2010: 43).

Eserin Ön Kapak Görüntüsü

Yazarın süreli yayınlara ilgili yayımladığı ilk makalesindeki görüşlerinde *Meşale*'nin hazırlanma amacının da ortaya konulduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Yazarın Paradigma Akademi Yayınları'ndan çıkan *Meşale* isimli eseri hakkında etkili bir değerlendirme için *Giriş*, *Açıklamalı Dizinler* ve *Meşale Metin* olarak üç bölüm hâlinde incelenmiştir. Giriş bölümünde daha ziyade edebiyatımızda Yedi Meşaleciler hakkında birtakım açıklamalarda bulunulmuştur. Topluluğun tarihçesi, Türk edebiyatındaki yeri ve önemi, topluluk üyeleri incelenen önemli konular arasında değerlendirilebilir. Yedi Meşaleciler, Türk edebiyatına *Yedi Meşale* kitabını ve *Meşale* dergisini miras bırakan bir edebi topluluktur. *Meşale* dergisi sadece 8 sayı çıktığı için asla küçümsenmemelidir. Çünkü yazar, *Meşale* isminin her şeyden önce Yedi Meşalecilerin temel felsefesini yansıttığını belirtmiştir. Çünkü topluluğun

asıl amacı Türk edebiyatının karanlık dünyasını aydınlatmaktır (Türk, 2014: 1). Mevcut bilgiler ışığında *Meşale* dergisi üzerine ilk edebi inceleme olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Hatem Türk'ün çalışması, Yedi Meşalecilerin poetikasını Latin alfabesiyle oluşturulmuş daha erişilebilir bir kitaptan okuma fırsatı sunmaktadır. Hazırlanan çalışma, *Meşale*'nin tıpkıbasım şeklinde Latinize edilmiş hâlidir.

Çalışmanın giriş bölümünde derginin hem dış hem de iç yapısıyla ilgili önemli açıklamalarda bulunulmuştur. Bu kapsamda yayımlanan 8 sayının tamamı 16 sayfadan oluşmuş ve özenli bir tasarımla *yayınlanmıştır*. Dergide daha çok şiirlere yer verildiği görülmekle birlikte deneme, hikâye, roman, tercüme, reklamlar, fotoğraflar ve resimlerden oluşan farklı türlerde içerikler oluşturulmuştur. Derginin bazı sayıları Latin alfabesinin kabul edildiği döneme rastladığı için -son üç sayıda- Latin alfabesi duyarlılığı vardır. Bu yönüyle dergi Latin alfabesinin ilk uygulayıcıları arasında yer almıştır. Ancak her şeye rağmen yazar derginin alfabe devrimine rastlamasından dolayı kısa ömürlü olduğunu belirtmiştir (Türk, 2014: 6).

Çalışmanın “Açıklamalı Dizinler” bölümünde “1. Sayılarına Göre Açıklamalı Dizin; 2. Konularına Göre Açıklamalı Dizin” başlıkları altında dergide yer alan unsurların dökümü verilmiştir. Bu bağlamda sayılara göre açıklamalı dizinde, derginin yazı sırasına göre sayı sayı dizini çıkarılmıştır. Konularına göre yapılan açıklamalı dizinde ise dergide yer alan unsurların türüne göre alfabetik bir dizin yapılmıştır. Derginin yayımlanan 8 sayısındaki unsurlar değerlendirilerek şu sonuca ulaşılmıştır:

Dergide 69 şiir, 29 edebi ve kültürel yazı, 11 hikâye, 2 roman; tercüme başlığı altında 6 şiir, 1 mensur şiir, 6 hikâye, 1 roman; ayrıca 13 fotoğraf, 4 resim ve 17 reklam yayımlanmıştır. Dergide Sabri Esad (14), Yaşar Nabi (11), Cevdet Kudret (10) şiirle en çok şiiri yayımlanan şairlerdir. Ayrıca Kenan Hulusi'nin “Ceylan Sesi” isimli romanı 3, 4, 5, 6, 7, 8. sayılarda tefrika edilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde *Meşale*'nin tamamı Latin alfabesine aktarılmıştır. Yazarın özel ilgisiyle bu bölümün tasarımı tamamıyla derginin özgün mizanpajına uygun biçimde yapılmıştır. *Meşale*'nin logosu, yazıları süsleyen çerçeve gibi dergide yer alan fotoğraf, resim ve reklamlarda aslına uygun biçimde aktarılmıştır. Elbette yapılan tasarımla ilgili küçük problemler bulunmaktadır; ancak bunların güncel baskılarda giderilmesi temenni edilmektedir. Bu çalışma, Türk edebiyatına ve özellikle Yedi Meşalecilerle ilgili duyanlara, edebiyat öğrencilerine ve hocalarına faydalı olacağı düşünülen önemli bir kaynak eseridir.

Özetle değerlendirilecek olursa Sayın Yrd. Doç. Dr. Hatem Türk'ün çalışmasıyla birlikte Yedi Meşaleciler topluluğunun yayın organı olan *Meşale* başarılı bir *yayına*

dönüşmüştür. Artık *Meşale* daha erişilebilir bir kitap ve daha büyük bir aydınlık kaynağı olmuştur.

Kaynaklar

TÜRK, H. (2010). Süreli Yayınların Yeniden Gündeme Gelmesi ve Aksu Dergisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 43-59.

TÜRK, H. (2014). *Meşale, İnceleme-Tam Metin*. İstanbul: Pradigma Akademi Yayınları.